

WSTĘP

Systematyczne przeglądy literatury (SPL) to kompleksowe mapy wiedzy pokazujące ścieżki, którymi warto podążać, aby rozwinąć naukę w określonym obszarze. Dzięki transparentności metodycznej, wykorzystaniu narzędzi statystycznych do analizy opublikowanego dotychczas dorobku i schematycznej, logicznie przekonującej strukturze stanowią cenny wkład w naukę. I choć analiza teorii jest częścią każdego tekstu naukowego, to nie o każdym fragmencie publikacji można powiedzieć, że wnosi coś nowego do nauki. Przyczyną takiego stanu jest między innymi sposób wykonania przeglądu: często ma on narracyjny charakter, nie zawiera uzasadnienia doboru publikacji podlegającej analizie i zdarza się, że trudno w nim rozpoznać logikę ułożenia poszczególnych informacji i argumentów.

W książce opisujemy, dlaczego – zarówno w pracach awansowych (doktorskich, habilitacyjnych itd.), jak i w artykułach przeglądowych – warto stosować się do zasad i metodyki systematycznego przeglądu literatury. Wyjaśniamy, czym są takie przeglądy, podajemy ich cele, rodzaje i procedurę ich przygotowania, aby następnie przedstawić czytelnikom przykłady dziedzinowych przeglądów systematycznych: bibliometrycznych, ustrukturyzowanych i ramowych.

Niniejsza monografia jest rezultatem zbiorowego wysiłku słuchaczy i kierownika międzywydziałowych interdyscyplinarnych studiów doktoranckich (Informacyjna Gospodarka Otwarta) na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu. W kolejnych rozdziałach (poza pierwszym wyjaśniającym cel, rodzaje i procedurę przeprowadzania SPL) przedstawiamy szeroką paletę zagadnień z obszaru nauk ekonomicznych, przeanalizowaną z zastosowaniem rygoru właściwego dla określonego typu systematycznego przeglądu. W większości rozdziałów ich autorzy zdecydowali się na zaprezentowanie jednego z rodzajów systematycznego przeglądu literatury – analizy bibliometrycznej uzupełnionej o syntetyczne opisanie wyłaniających się, obiecujących naukowo wątków badawczych. Wybór takiej metody jest uzasadniony jej trudną do przecenienia właściwością, jaką jest statystyczne wykazanie, które z wątków badawczych są wciąż nierozpoznane, istotne naukowo i warte naukowej eksploracji. Wyniki analizy bibliometrycznej pozwalają uzasadnić wagę, innowacyjność oraz potencjał naukowy problemu badawczego. Ponadto analiza bibliometryczna jest stosunkowo nową, wciąż rzadko wykorzystywaną, ale szybko zyskującą na popularności metodą.

W monografii przedstawiamy różne obszary badań prowadzonych w ramach dyscypliny ekonomia i finanse. Dobór tematów jest celowo szeroki: to finanse, rachunkowość, badania regionalne czy wykorzystanie rzeczywistości wirtualnej. Ich różnorodność ma stanowić dla czytelników naukową inspirację, ujawniając, jak wiele wątków badawczych wciąż oczekuje na rozpoznanie. Tak różny dobór wątków i perspektyw oglądu (mikro, makro, szeroki, węższy zakres badań itd.) obrazuje też uniwersalność wykorzystania systematycznych przeglądów literatury do badań rozmaitych obszarów.

Dziękujemy, że zechcieli Państwo sięgnąć po tę pozycję, i mamy nadzieję, że jej lektura okaże się interesująca i przydatna.

W imieniu autorów

Beata Stępień